

Joan Fuster, a casa

L'Ajuntament de Sueca nomena l'escriptor fill predilecte de la ciutat

Un cicle cultural, amb concerts, conferències, recitals i xerrades, emmarcarà, del 14 al 21 de desembre, el nomenament de Joan Fuster com a «fill predilecte» de Sueca. La seua vila natal li retrà, així, un homenatge. La iniciativa de l'Ajuntament de la ciutat ha trobat el suport de la Conselleria de Cultura, la Presidència de la Generalitat i la Diputació, i ha comptat amb la col·laboració de la Universitat de València. Ha generat, també, una certa polèmica dins el consistori municipal i ha tingut la virtut de merèixer la crítica rancuniosa de l'*Aleluya* local, modesta publicació reli-

Adolfo BELTRAN

giosa empeltada de setmanari partidista.

Com veiem, es tracta de les petites anècdotes d'un reconeixement que arriba «oficialment» en aquella població per al seu fill més peculiar i més irrepètible. Un fill que ha estat repetidament reconegut pel món de la cultura. Fuster és, entre moltes altres coses, Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, Premi de les Lletres del País Valencià, doctor *Honoris Causa* per les dues universitats de Barcelona i, aviat, per la de València... Té, per tant, un historial de «glòries» que, en conjunt, difícilment arriba a definir-lo. Perquè Fuster és, com s'ha dit ja moltes vegades, un intel·lectual

/ A. Torralva

Fuster, amb Ventura i Estellés, després de l'atemptat contra la seua casa, l'any 1981

crític, un escriptor llegit, un erudit brillant, el motor d'una generació de valencians inquiets, un personatge.

¿Quin és, però, el sentit profund d'aquest protocol d'ara? ¿Què ens suggereix? ¿Què il·lustra? Potser convé retraure coses òbvies, d'aquelles que tan fàcils resulten d'oblidar. Després, podem pujar a l'àmbit dels exemples i les explicacions. I finalment, buscar les claus de la persona entre la rutina dels homenatges públics.

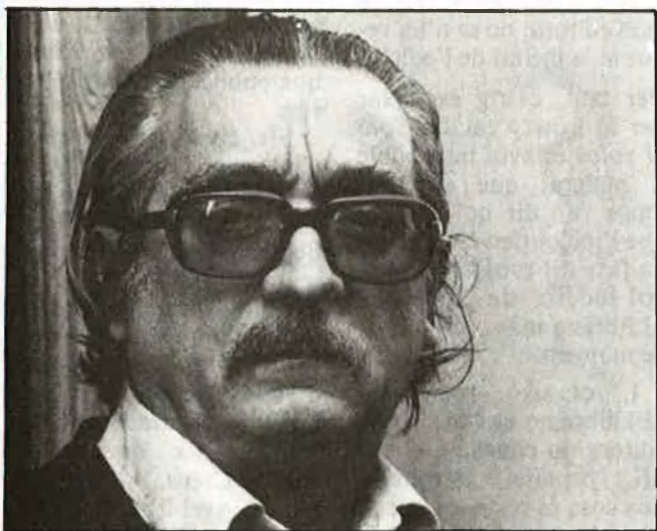
Parlem de coses òbvies. Quan el dia 21, Fuster arribarà a l'ajuntament de Sueca per a l'acte oficial, vindrà d'allà a la vora, del carrer de Sant Josep. Els habitants de Sueca recordaran el seu passeig d'ahir, la maledicència que n'han sentit contar... No podran evitar trobar-lo massa pròxim. Serà un «fill predilecte» que ha nascut en el poble, però que ara no baixa del paradís de l'èxit. Avui viu on a nàixer, on va nàixer ha escrit la seua obra i on va nàixer treballa.

En més d'una ocasió ha dit i ha escrit: «Jo sóc de

poble». Una frase —i passem al capítol de les explicacions i dels exemples— que aconsegueix la força d'un emblema. Ser de poble, d'un poble entre tots els altres, implica una consciència i una realitat que Fuster ha sabut i ha volgut assumir i transcendir, sense mites, amb fidelitat a la terra i a la raó crítica i rigorosa. Sueca té l'honor de ser, així, el punt de partida d'una recerca intel·lectual que es projecta cap a la universitat i que, en el camí, recompon el sentit d'un país, d'una nació i d'un poble.

No sé fins a quin punt els ciutadans de Sueca estan en condicions de valorar el caracter simbòlic i elemental de l'acte. Dubte que oficialment se n'haurà entès gaire el sentit. Potser hauria estat convenient la presència de figures notables de la cultura europea explicant als suecans qui és, que ha fet, quant val el seu fill predilecte.

En tot cas, hi ha dos actes en el programa que poden ajudar a perfilar aspectes humans i culturals. Dimarts, dia 18, Josep Iborra parlarà sobre «Fuster,

«Sóc de poble»

L'escriptor, passejant per Sueca

l'obra», a les 16.30 hores i a l'Institut de Formació Professional. Un públic majoritàriament juvenil podrà acostar-se de forma general a una reflexió que ha obert moltes dreceres. Dijous, dia 20, a les 19.30 i a l'Institut de batxillerat que du el seu nom, Joan Fuster es trobarà entre amics. Andreu Alfaro, Raimon i Vicent Ventura el prendran com a motiu de conversa. A més a més, hi haurà concerts, es presentarà l'àlbum «Música barroca a Sueca» i Paco Muñoz oferirà un recital.

Una avinguda i l'Institut de Sueca porten el nom de Joan Fuster. Ara l'en fan fill predilecte. En realitat a l'escriptor, n'estic segur, no li fa cap falta i li fa molt de goig. Ha escrit que «la universalitat, no la dona el vehicle ni la tribuna: la llengua o la capital. París té un folklore llogarenc com el pitjor racó de França, i un poblet qualsevol pot ser matèria i plaça d'universalitat a un nivell indiscutible». Fa molt que Fuster va fer la seua tria, fa molt que començà a posar aquesta idea en pràctica. A Sueca, a la casa dels pares, al seu poble.

El volcà de sota

Marc IBARZ

Que Guillem Rausa, Esteve Riambau i altres defensors de l'adaptació cinematogràfica de «Sota el volcà» —que també té detractors, i massa—, m'ho permetin, i pugui així parlar novament del tema. Perquè: ¿heu pogut llegir realment la gran novel·la de Lowry? Vull dir: ¿l'heu poguda llegir en català, tal com fou editada fa onze anys? Doncs, ¿què penseu fer si, seguint les evidents intencions de John Huston en acabar aquesta esplèndida

traspasar l'entusiasme al gran públic.

La immediata incorporació a la llista d'obres mestres de la literatura contemporània assegurarà a la novel·la de Lowry —que morí al seu país natal, Anglaterra, l'any 1957, en condicions no ja similars sinó idèntiques al cònsol Firmin— les també immediates traduccions a les principals llengües. L'any 1973, mesos abans de l'onze de setembre xilè, Edicions 62, recentment guardonada amb la Creu de Sant Jordi, en publicava la versió catalana.

Huston i Finney en un moment del rodatge de la pel·lícula

pel·lícula, teniu ganes de llegir aquest llibre que, al seu torn, acaba així: «¿Le gusta este jardín que es suyo? ¡Evite que sus hijos lo destruyan!»

Manuel de Pedrolo és el traductor de *Under the Volcano*, que Malcolm Lowry començà a escriure a Mèxic el 1938 i enllestí a la Colúmbia Britànica, on vivia des que el 1940 es casà amb la novel·lista Margerie Bonner. El llibre es publicà per primera vegada el 1947. Fou aleshores devorat per la crítica anglosaxona, que, això no obstant, no aconseguí de

Des d'aleshores, diu la casa editora, no se n'ha venut ni la meitat de l'edició.

Per tant, càstig exemplar per al Lowry català: *Sota el volcà* és avui intrombable i, malgrat que els seus amos van dir no fa gaire que l'inclourien en la segona fase del programa de la col·lecció de butxaca «Llibres a mà», res de res, de moment.

I, tot això, ¿per què? ¿El llibre no es ven o els editors no coneixen el seu ofici i benefici? Perquè, si una cosa és certa, és que la novel·la de Lowry està de

moda —relativa, però de moda— des de fa més de dos anys, justament des que John Huston anuncià la filmació de la pel·lícula que protagonitzen Albert Finney i Mèxic.

Traduir, traduir

El traductor, diu en aquest cas Pedrolo, no hi pot fer res. Els criteris d'actualitat que darrerament acompanyen Lowry i la seva novel·la —els cinèfils hem vist no sé quantes vegades, si us plau per força, un curt lacrimogen sobre el novel·lista britànic i les seves dificultats— no semblen suficients.

Els criteris d'actualitat són els que han guiat el Pen Club català a iniciar una sèrie de col·loquis sobre literatura estrangera traduïda. El passat cinc de desembre, quan encara es feia sentir, a Barcelona, la mort del poeta Joan Vinyoli, el Pen feu la primera sessió, justament dedicada a l'autor de *Passeig d'anyversari* i especialment a les seves versions de Rilke (Proa, 1974). Per cert que Vinyoli, que continuà fins a la mort la seva personalíssima confrontació amb el gran romàntic alemany, ha deixat unes *Noves versions de Rilke*, que publicarà aviat Empúries.

Els col·loquis del Pen Club continuaran a l'Ateneu Barcelonès amb sessions dedicades a Xavier Benguerel i la traducció integrada de *Les faules* de La Fontaine (trenta de gener), a Joaquim Mallafrè i la versió del *Tom Jones* d'Henry Fielding (tretze de febrer), i als traductors de Marguerite Yourcenar: Jaume Creus, Alfred Sargatal i Avel·lí Artís-Gener (vint-i-set de febrer).